

RAPORT INTERIMAR Nr. 2
1 – 14 noiembrie 2010

19 noiembrie

I. SUMAR EXECUTIV

- Campania electorală pentru alegerile parlamentare din 28 noiembrie este în plină desfășurare. Douăzeci de partide politice și 19 candidați independenți au intrat în cursa electorală. Deși în general campania se desfășoară într-un mediu cu rezonanță redusă, fără demonstrații sau adunări de proporții, afișele electorale sunt în abundență în întreaga țară, iar partidele au petrecut sute de evenimente sau întruniri de proporții mici.
- Cu toate că în general campania este una pașnică și ordonată, au fost raportate mai multe cazuri separate de violență sau intimidare legată de alegeri.
- Comisia Electorală Centrală (CEC) continuă să se întrunească regulat și să respecte cerințele legale în procesul de adoptare a deciziilor. CEC a operat în mod transparent, toate ședințele fiind deschise pentru public, observatori și mass-media.
- Cele 35 consilii electorale de circumscripție (CC) și-au desfășurat activitatea în conformitate cu prevederile legale și în general au activat de o manieră profesională. Birourile electorale ale secțiilor de votare au fost create și au început să opereze, unele din ele după expirarea termenului legal, stabilit pentru data de 2 noiembrie.
- Calitatea listelor electorale rămâne în continuare o preocupare. În rezultatul unui sistem foarte descentralizat, listele electorale sunt compilate în mod diferit în întreaga țară și nu există o modalitate efectivă de a verifica listele locale în vederea înscrierilor duble. Există un șir de modalități prin care alegătorii pot fi adăugați în listele suplimentare în ziua alegerilor. BSV sunt obligate să pună listele electorale la dispoziția publicului pentru verificare în perioada 8-23 noiembrie.
- Există unele preocupări în legătură cu votarea în afara țării, inclusiv cea legată de faptul că amplasarea secțiilor de votare în afara țării nu reflectă întocmai distribuția cetățenilor peste hotare.
- Radiodifuzorul public *Teleradio Moldova* a încercat să prezinte campania electorală într-un mod echilibrat în cadrul programelor sale de știri la televiziune și radio. *NIT TV*, un post privat cu acoperire națională, a avut o atitudine părtinitoare în favoarea Partidului Comuniștilor din Republica Moldova (PCRM), ceea ce a dus la aplicarea sancțiunilor de către Consiliul Coordonator al Audiovizualului (CCA).
- Curtea Constituțională a primit o cerere din partea PCRM privind declararea neconstituțională a articolului din Codul Electoral (EC) care stabilește o metodă nouă de atribuire a mandatelor partidelor politice care au trecut pragul electoral. PCRM argumentează că acesta încalcă egalitatea garantată a tuturor voturilor, prin distribuția unui număr neproportional de mandate partidelor mici.

II. MEDIUL POLITIC ȘI DESFĂȘURAREA CAMPANIEI ELECTORALE

CEC a înregistrat 20 partide politice și 20 candidați independenți pentru cursa electorală, însă un candidat independent s-a retras ulterior. Procesul a fost unul inclusiv, înregistrarea nu a fost refuzată nimănui. Partidele și candidații reprezintă o pluralitate de opinii, oferindu-le alegătorilor o alegere veritabilă.

În general campania din întreaga țară a fost una pașnică și de rezonanță redusă. Deși nu au avut loc demonstrații sau adunări de proporții, partidele și candidații continuă să petreacă sute de adunări și întruniri mici în întreaga țară, multe din ele fiind însoțite de concerte sau alte forme de divertisment. Ritmul activității de campanie este în creștere. Unele partide trec de circumscripțiile lor tradiționale, alegătorii din întreaga țară fiind abordați de un spectru larg de concurenți politici. O mare parte a campaniei are loc prin intermediul mass-media, deși multe partide distribuie pliante și fac agitație de la ușă la ușă și pe internet, inclusiv prin intermediul rețelelor sociale. Candidații unui partid au servit drept caractere într-un joc video online.

Ocazional candidații au folosit o retorică aspră. Două dintre cele mai mari partide din fostul parlament, PCRM și Partidul Liberal Democrat (PLDM), au produs scurtmetraje documentare foarte negative cu privire la concurenții lor. Cei patru parteneri din coaliția de guvernare, Alianța pentru Integrare Europeană (AIE),¹ care candidează de sine stătător în aceste alegeri, au sporit concurența între ei, uneori disputa fiind centrată pe faptul cui aparțin meritele pentru realizările AIE în guvern. Vizibilitatea prim-ministrului Vlad Filat (PLDM) în campanie a declanșat critici din partea altor membri ai AIE.² În afară de partidele parlamentare, câteva partide mai mici sunt de asemenea destul de active,³ în timp ce candidații independenți sunt în general mai puțin vizibili.

O parte considerabilă a țării este decorată cu panouri și afișele electorale, inclusiv panouri electronice în Chișinău. Amplasarea afișelor electorale în afara locurilor destinate este o practică comună și o sursă principală pentru contestații. Deseori, afișele electorale sunt rupte sau acoperite de afișele altor concurenți politici. Au fost observate cazuri sporadice de distrugere a panourilor.

Drept răspuns la contestațiile din partea unor concurenți electorali privind interzicerea accesului egal al studenților la evenimentele electorale, pe data de 5 noiembrie, Ministerul Educației a emis un ordin prin care restricționează adunările cu alegătorii în instituții de învățământ și căminele studențești, acestea fiind permise doar după orele de studii, și interzice implicarea minorilor. Urmare a mai multor declarații privind distribuirea materialelor de campanie de către copii, pe data de 11 noiembrie, Avocatul copilului a solicitat CEC să avertizeze concurenții electorali că Legea privind drepturile copilului interzice implicarea copiilor în activități politice.

Au fost făcute câteva rapoarte separate, precum că activiștii și candidații de partid au fost supuși amenințărilor, violenței sau intimidării în timpul activităților lor de campanie, cazuri verificate de observatorii MOA OSCE/BIDDO. Acestea includ următoarele:

- Pe 2 noiembrie aripa tânără a PCRM din Comrat a depus o plângere la Departamentul Afacerilor Interne al Unității Teritorial-Administrative Găgăuzia și la Procuratură afirmând că un participant la campanie din partea PCRM a fost bătut și insultat de un candidat al PLDM în timp ce punea afișe.

---

¹ PLDM, Partidul Democrat din Moldova (PDM), Partidul Liberal (PL) și Alianța „Moldova noastră” (AMN).

² Obligația funcționarilor publici care candidează pentru funcția de deputat de a-și suspenda temporar activitatea în funcția pe care o dețin nu se aplică Prim-ministrului.

³ De exemplu, Moldova Unită, Mișcarea „Acțiunea Europeană” și Partidul Umanist din Moldova. Partidul Umanist susține legăturile strânse dintre stat și Biserica Ortodoxă, ceea ce este o noutate pentru Moldova; Biserica a declarat că nu joacă nici un rol în politică.

- Pe 5 noiembrie s-a distrus drapelul Moldovei și steaguri și afișe ale PLDM din fața biroului de partid din Bălți. Cazul este anchetat de poliție.
- Pe 6 noiembrie un activist al PLDM a fost amenințat cu cuțitul în timp ce făcea agitație de la ușă la ușă, conform declarațiilor, de către un activist al PCR. Acesta din urmă a găurit cauciucurile automobilului PLDM și a fost pedepsit cu amendă.
- Pe 6 noiembrie doi activiști PLDM care distribuiau pliante în Sîngerei au fost intimidați de către fostul președinte al raionului Florești. Pe 10 noiembrie inculpatul a fost intervievat de poliție și amendat în baza articolului 69 al Codului Penal.
- Pe 7 noiembrie, în cadrul unei întruniri politice a PCR în Bravicea (raionul Călărași), conform declarațiilor, persoane neidentificate au aruncat pietre și ouă într-un participant la campanie din partea PCR. Pe lângă aceasta, potrivit relatărilor, primarul satului Bravicea a închis microfonul și le-a spus participanților să meargă acasă. PCR a depus la poliție cerere de pornire a anchetei.

III. ADMINISTRAREA ALEGERILOR

CEC continuă să se întrunească regulat și a adoptat 281 de hotărâri. Până la momentul de față, în activitatea sa, au fost respectate cerințele legale. CEC a operat într-un mod transparent, toate ședințele fiind deschise pentru public, observatori și mass-media. MOA OSCE/BIDDO a asistat la toate ședințele CEC și a avut întrevederi regulate cu conducerea acesteia. În general CC au urmat procedurile legale necesare și au lucrat de o manieră profesională, deși într-un șir de cazuri erau divizate conform liniilor de partid.

Conform declarațiilor CEC, majoritatea BSV, compuse din 7-11 membri, au fost formate de CC și au început să opereze, deși unele au fost formate după expirarea termenului legal stabilit pentru 2 noiembrie.⁴ Membrii BSV sunt numiți de consiliile locale și partidele politice reprezentate în Parlament, dar nu pot aparține acestora. În două localități partidele politice au întârziat să-și numească reprezentanții în BSV, ceea ce a dus la adoptarea hotărârilor CC de a-i exclude. CEC a anulat hotărârile CC.

Pentru aceste alegeri vor fi 2.037 secții de votare, inclusiv 75 peste hotare, în misiuni diplomatice și alte localități. BSV de peste hotare vor raporta la CC în Chișinău, unde voturile din afara țării vor fi incluse în totalizare. Unii lideri ai partidelor politice și-au exprimat preocuparea referitor la posibilitatea manipulării votării de peste hotare, întrucât ei nu-și permit să trimită observatori din partea partidelor lor pentru monitorizarea secțiilor de votare de peste hotare și aceste secții de votare vor fi conduse de personalul diplomatic, pe care ei nu-i percep ca imparțiali. O altă preocupare constă în faptul că amplasarea secțiilor de votare în afara țării nu reflectă întocmai distribuția cetățenilor peste hotare, majoritatea secțiilor de votare fiind stabilite în țările Europei de Vest, deși se consideră că cel mai mare număr de moldoveni peste hotare se află în Rusia. Se preconizează că CEC să desemneze câteva BSV de pe malul de vest al râului Nistru pentru deservirea alegătorilor din Transnistria, care nu vor fi incluși în listele electorale de bază, dar vor fi adăugați în listele electorale suplimentare în ziua alegerilor.

CC, în cooperare cu CEC, au început instruirea personalului BSV și a primarilor. În cadrul acestor sesiuni de instruire sunt distribuite manuale și materiale electorale. Cu puțin timp înainte de alegeri, vor fi organizate instruirii specifice privind procedurile electorale pentru președinții și secretarii BSV. Unele CC și-au exprimat preocuparea referitor la lipsa materialelor electorale în limba rusă.

---

⁴ În unele cazuri, nu mai târziu de 11 noiembrie.

CEC și-a lansat campania de informare publică, care constă din spoturi televizate⁵ și radio, cât și din afișe informative.

Pe 12 noiembrie CEC a adoptat proiectul final al buletinului de vot, care va avea aproape un metru în lungime. Ținând cont de dimensiunile acestuia, CEC a solicitat primăriilor să mărească numărul de urne de vot preconizate pentru o secție de votare. CEC poate aproviziona urne de vot din carton. Buletinele de vot vor fi puse la dispoziția BSV în limba de stat și limba rusă.

IV. ÎNREGISTRAREA ALEGĂTORILOR

Autoritățile locale sunt responsabile de compilarea listelor electorale (LE). Conform unui regulament al CEC, primarii au fost obligați să prezinte la CEC o versiune electronică a LE. Întrucât multe primării nu au prezentat versiunea electronică în formatul cerut de CEC, din partea sa, CEC nu a respectat cerința de a publica LE pe pagina sa web. Pe data de 12 noiembrie CEC a stabilit că numărul alegătorilor înregistrați este de 2.649.976.

În majoritatea cazurilor, primarii au ales să folosească LE și LE suplimentare compilate pentru referendumul din septembrie drept punct de pornire pentru actualizarea LE pentru alegerile din noiembrie. Cu toate acestea, în unele cazuri au fost folosite alte metode, inclusiv compilarea listelor noi de la zero sau în baza listei din Registrul de Stat al Populației. Pentru a facilita procesul, CEC a oferit primarilor informație actualizată privind cetățenii decedați, cât și cetățenii care au atins vârsta de 18 ani, care și-au schimbat locul de reședință sau au primit un buletin nou de identitate, în baza datelor din Registrul de Stat al Populației. Cu toate acestea, doar două municipii, Chișinău și Bălți, au acceptat oferta de a primi actualizările.

BSV sunt obligate să pună listele electorale la dispoziția publicului pentru verificare începând cu data de 8 noiembrie și nu mai târziu de 5 zile înainte de alegeri. Observatorii MOA OSCE/BIDDO au remarcat că în unele cazuri orele de lucru ale BSV nu au fost respectate, ceea ce ar fi putut limita capacitatea unor alegători de a verifica listele. Pentru municipiul Chișinău este disponibilă o pagină web care permite alegătorilor să-și verifice datele lor din LE.

O serie de autorități locale, CC și partide politice și-au exprimat preocuparea privind numărul mare de persoane care locuiesc peste hotare și care, conform cerințelor legale, sunt înregistrate în listele electoral de bază din Moldova. Unii interlocutori sunt îngrijorați că numele alegătorilor absenți din LE ar putea fi folosite pentru manipularea voturilor.

La fel ca și în alegerile anterioare, CEC a decis să permită votarea cu acte de identitate expirate. Alegătorii care planifică în ziua alegerilor să fie departe de locul lor de reședință au dreptul să solicite un certificat cu drept de vot (CDV) de la BSV lor respectiv cel târziu cu o zi înainte de alegeri. CDV permite alegătorilor să voteze la orice secție de votare din Moldova.

În general calitatea LE rămâne o preocupare pentru multe partide. În rezultatul unui sistem foarte descentralizat, nu există o modalitate efectivă de a verifica listele locale în vederea depistării înscrierilor duble. CEC a primit liste de la primari, dar nu a încercat și nici nu este obligată prin lege să verifice exactitatea acestora. Există un șir de modalități prin care alegătorii pot fi adăugați în listele suplimentare în ziua alegerilor, ceea ce duce la declarații precum că LE ar putea fi manipulate în ziua alegerilor.⁶ Partidele politice au continuat de asemenea să-și exprime

---

⁵ Inclusiv și la posturile de televiziune de peste hotare.

⁶ Listele electorale suplimentare sunt folosite pentru următoarele categorii de alegători: alegătorii care nu sunt incluși în listele electorale de bază, dar pot dovedi că au domiciliul pe teritoriul cuprins de BSV; alegătorii care votează cu certificat de drept de vot; alegătorii neînregistrați care votează la locul ultimei lor înregistrări; alegătorii nedepasabili; persoanele arestate sau care-și ispășesc pedeapsa în locuri de detenție; alegătorii

preocuparea cu privire la noile proceduri care permit studenților să voteze în localitatea unde este amplasată universitatea lor, fără a fi incluși în LE.

V. MASS-MEDIA

Până la momentul de față, radiodifuzorul public *Teleradio Moldova* a încercat să prezinte campania electorală într-un mod echilibrat în cadrul programelor sale de știri la televiziune și radio, concentrându-se pe conferințele de presă și întrunirile concurenților cu alegătorii din raioane. Cu toate acestea, reflectarea evenimentelor politice pare să fie oarecum precaută. Monitorizarea mass-media a ODCE/BIDDO a stabilit că unele reportaje de știri nu au inclus informația despre controversele dintre concurenții electorali. Deși aceasta ar putea constitui un efort de asigurare a imparțialității și echilibrului în respectarea cerințelor legale, acest fapt limitează eventual spectrul de informații referitoare la alegeri disponibile publicului.

Televiziunea publică *Moldova 1* a dedicat cea mai mare parte din știri concurentului PCRM, cincisprezece procente de reflectare în mare parte neutră. În același timp, dintre cele cinci partide parlamentare, cea mai mare parte a reflectării negative a revenit PCRM, întrucât acesta a fost deseori criticat de ceilalți concurenți. Al doilea cel mai reflectat partid a fost PL cu circa nouă procente, urmat de PLDM cu circa opt procente, ambele fiind prezentate mai mult într-o lumină neutră. Postul a dedicat circa 22 procente din timpul său de știri activităților guvernului, cel mai mult a Prim-ministrului Vlad Filat, într-un mod neutru și pozitiv. În general *Radio Moldova* a adoptat aceeași abordare.

Radiodifuzorii privați cu acoperire națională *Prime TV* și *2plus*, în programele sale de știri, au dedicat cea mai mare parte a reflectării lui PCRM și PDM. În timp ce PCRM a fost prezentat într-un mod relativ echilibrat, PDM a beneficiat de cea mai favorabilă reflectare, sub aspectul tonalității. Ambele posturi sunt strâns afiliate cu un om de afaceri care este bine cunoscut pentru susținerea sa acordată PDM. Unele posturi private de televiziune au oferit spectatorilor lor o reflectare a campaniei electorale mai echilibrată și orientată spre știri. *Publika TV* și *Jurnal TV* au acordat o atenție semnificativă alegerilor și istoriilor legate de politică, inclusiv talk-showuri zilnice.

NIT TV, un alt post privat cu acoperire națională, a avut o atitudine părtinitoare în favoarea PCRM în reportajele sale de știri, dedicând 49 procente partidului, într-o tonalitate predominant pozitivă sau neutră. Pe lângă aceasta, postul a difuzat în programele sale de știri zilnice reportaje promoționale cu titlul „Moldova alege victoria”, în care diferite segmente ale societății își declară suportul pentru platforma PCRM. Prin contrast, prezentarea partidelor AIE (în special PLDM și PDM) și a guvernului a fost în general negativă, cu reportaje deseori denaturate sau comentate negativ de către jurnaliști, fără a oferi puncte de vedere alternative. Drept răspuns la contestațiile împotriva *NIT*, cât și în baza constatărilor proprii sale monitorizări a mass-media, pe data de 10 noiembrie, CCA a sancționat *NIT TV* cu amenda maximă, a două sancționare a *NIT* pe parcursul campaniei curente. Sancțiunea s-a bazat pe încălcarea repetată a cerinței legale de a asigura echilibru și pluralism în programele de știri. Înainte de sancțiunea CCA, *NIT* a difuzat reportaje alarmante precum că CCA planifică să închidă postul. Nici una din sancțiunile aplicate *NIT* nu a intrat în vigoare, întrucât ele încă nu au fost publicate în *Monitorul Oficial*, în pofida unei solicitări din partea președintelui CCA privind publicarea urgentă.

---

internați la spital în altă localitate decât în cea în care-și au reședința permanentă; studenții care votează în circumscripția unde se afla instituția lor de învățământ; alegătorii din Transnistria care votează în secțiile de votare desemnate special; alegătorii de peste hotare care nu sunt incluși în listele electorale de bază în BSV respective.

Componența actuală a CCA a fost contestată în repetate rânduri de unul din membrii săi, care pune la îndoială legalitatea mandatului a doi membri, ale căror mandate de patru ani au expirat. Totuși, aceste revendicări nu par să fie justificate, întrucât Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, adoptată pe 16 iulie 2010, prevede prelungirea automată a mandatelor categoriilor enumerate de demnitari publici (inclusiv ale membrilor CCA) până la numirea persoanelor noi.

Până la momentul de față mass-media publică a respectat cerința legală cu privire la timpul de antenă gratuit și dezbaterile gratuite, majorând chiar timpul de antenă gratuit pentru fiecare candidat sau partid la 20 și 45 minute la televiziune și, respectiv, radio. Pe 1 noiembrie, televiziunea publică a început difuzarea dezbaterilor, cu câte patru concurenți la fiecare dezbatere, în conformitate cu data înregistrării lor la CEC. A doua rundă de dezbateri va cuprinde partidele în baza rezultatelor obținute în alegerile din iulie 2009. În plus, *Moldova 1* a lansat dezbateri între reprezentanții tineri ai partidelor. Doi radiodifuzori privați cu acoperire națională (*NIT TV*, *Euro TV*) de asemenea au început difuzarea dezbaterilor. MOA OSCE/BIDDO a fost informată că alte două canale cu acoperire națională (*Prime*, *2plus*) care sunt obligate să organizeze dezbateri le-au programat preliminar pentru ultima săptămână a campaniei electorale.

VI. CONTESTAȚII

În general CEC și CC au examinat contestațiile la timp, urmând procedurile prevăzute de CE și regulamentele CEC. Hotărârile CEC revizuite de MOA OSCE/BIDDO continue să fie bine justificate.

Până la 13 noiembrie, CEC a primit în total 55 contestații, pe marginea cărora a adoptat 13 hotărâri, a emis 7 scrisori, inclusiv privind referirea unui contestatar la organul competent, și a returnat 8 contestații, pentru că au fost depuse de persoane neautorizate. Majoritatea hotărârilor erau legate de materialele de campanie electorală care nu sunt în conformitate cu cerințele CE. Trei s-au referit la folosirea resurselor administrative de către candidații care și-au suspendat temporar activitatea din funcțiile sale oficiale; din acestea, două au fost respinse și una acceptată.

Marea majoritate a contestațiilor depuse la CC s-au referit la amplasarea afișelor electorale în locuri neautorizate. În majoritatea cazurilor CC a emis avertizări pentru partidele vizate și a remis cazurile Ministerului Afacerilor Interne (MAI) pentru anchetă. Până la 10 noiembrie, MAI a soluționat 21 cazuri referitoare la distribuirea materialelor electorale care nu corespund cerințelor CE și plasarea afișelor în locuri neautorizate. În toate cazurile persoanele implicate au fost amendate.

Aparent au existat unele confuzii în rândul judecătorilor de sector referitor la cele mai recente schimbări în procedura ce ține de contestații, conform căreia contestatarii nu mai pot depune cerere de apel la instanța de judecată, cu excepția cazului când contestația lor a fost mai întâi respinsă de CEC.

Curtea de Apel Chișinău (CA) a audiat 26 cazuri legate de alegeri, iar Curtea Supremă de Justiție 5 cereri de apel.⁷ Curtea Supremă de Justiție a anulat hotărârea CA de respingere a contestației din partea PCRМ privind crearea secțiilor de votare în afara ambasadelor și a returnat-o la CA pentru revizuire. Cererea Prim-ministrului de a declara neconstituțional articolul 13(3) al CE a fost respinsă de Curtea Constituțională urmare a unei examinări publice pe data de 9 noiembrie. Articolul 13(3) prevede că persoanele cu înaltă funcție de răspundere trebuie să-și suspende activitatea în funcția pe care o dețin pe durata perioadei electorale.

---

⁷ Din acestea, 16 dosare la CA și trei la Curtea Supremă de Justiție au fost depuse de unul și același alegător.

Curtea Constituțională a început examinarea unei cereri depuse pe 5 noiembrie de PCRМ privind declararea neconstituțională a articolului 87(5) al CE. PCRМ argumentează că noua metodă de distribuire a mandatelor stabilită în acest articol încalcă articolul 38 al Constituției, care garantează egalitatea tuturor voturilor. Conform metodologiei noi, „mandatele rămase” se repartizează în mod egal tuturor partidelor care au trecut pragul electoral, și nu în mod proporțional, ceea ce duce la o posibilă distribuire a unui număr neproporțional de mandate partidelor mici.⁸ PCRМ afirmă că această metodologie a fost adoptată în special pentru a-i refuza partidului majoritatea mandatelor, chiar dacă obține majoritatea voturilor, astfel încălcând principiul conform căruia mandatele ar trebui distribuite în conformitate cu numărul de voturi obținute. Articolul vizat, care stabilește un sistem posibil unic, a fost adoptat în iunie 2010 în timpul boicotării parlamentului de către PCRМ. Codul de bune practici al Comisiei de la Veneția atenționează că atunci când se modifică un aspect fundamental al legii electorale, „trebuie de avut grijă de evitat nu doar manipularea [sistemului electoral] în favoarea partidului aflat la putere, ci chiar și doar aparența de manipulare.”⁹

VII. PARTICIPAREA FEMEILOR ȘI A MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

Deși 27,8 procente de candidați sunt femei, vizibilitatea lor în campania electorală este foarte redusă. În general femeile nu dețin poziții semnificative de influență în structurile partidelor politice și politicienii femei declară că este foarte dificil pentru ele să concureze într-un peisaj politic dominat de bărbați. Observatorii MOA OSCE/BIDDO au raportat că un număr aproximativ egal de femei și bărbați participă la întrunirile politice. Femeile sunt bine reprezentate în CC și BSV, deși mai puțin în funcții de conducere; 11 din 35 președinți ai CC sunt femei.

În rare problemele minorităților naționale sunt un subiect proeminent al campaniilor electorale ale partidelor politice. Alegătorii care aparțin minorităților naționale sunt ținta majorității partidelor politice intrate în cursa electorală, dar în afară de Mișcarea social-politică a romilor, concurent politic înregistrat, concurenții nu abordează vreun grup minoritar aparte. Liderii Mișcării social-politice a romilor afirmă că mulți cetățeni romi cu drept de vot nu sunt incluși în LE. Conform rezultatelor recensământului din 2004 există circa 12.300 romi în Moldova, dar liderii romilor sunt implacabili, afirmând că numărul actual ar fi mult mai mare.

VIII. OBSERVATORII LOCALI

Observatorii acreditați de CEC au dreptul de a monitoriza procesul electoral în întreaga țară, pe când observatorii acreditați de CC pot monitoriza doar în circumscripția respectivă.

Două grupuri de observatori locali monitorizează perioada electorală în întregime și procedurile din ziua alegerilor, „Promo-LEX” și „Control Civic – Alegeri 2010”. În plus, mai multe organizații locale monitorizează finanțarea campaniei electorale. Observatorii de la „Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova” monitorizează compilarea și verificarea listelor electorale. Votarea din afara țării va fi monitorizată de „Fundația est-europeană” în 25 secții de votare din 75.

IX. ACTIVITĂȚILE MOA OSCE/BIDDO

Pe parcursul perioadei de raportare, MOA OSCE/BIDDO și-a continuat activitatea obișnuită, având întâlniri cu oficialități locale și de stat, partide politice și candidați, administrația electorală de toate nivelele, reprezentanți mass-media, societate civilă și alții. Pe data de 4 noiembrie, Șeful MOA OSCE/BIDDO a prezentat informație reprezentanților comunității diplomatice și ai organizațiilor

---

⁸ Înainte de modificările operate în iunie, pentru distribuirea mandatelor se utiliza metoda d'Hondt.

⁹ Comisia de la Veneția, „Codul de bune practici în materie electorală”, paragraful 64, [www.venice.coe.int/docs/2002/CDL-AD\(2002\)023-e.pdf](http://www.venice.coe.int/docs/2002/CDL-AD(2002)023-e.pdf).

internaționale acreditate din Moldova. Observatorii pe termen lung continuă să urmărească pregătirile electorale și desfășurarea campaniei în regiuni și se pregătesc de dislocarea observatorilor pe termen scurt. Statele participante au fost solicitate să detașeze 200 de observatori pe termen scurt.

Adunarea Parlamentară a OSCE, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (APCE) și Parlamentul European vor trimite fiecare câte o delegație de observatori pentru observarea zilei alegerilor. Președintele în exercițiu al OSCE l-a numit pe dl Tonino Picula drept coordonator special pentru conducerea misiunii observatorilor pe termen scurt a OSCE la aceste alegeri. Delegația APCE va fi condusă de dl Indrek Saar.

*Acest raport este de asemenea disponibil în limbile engleză și rusă.
Singura versiune oficială a acestui document este cea în limba engleză.*